

V Bruseli 22. 9. 2023
COM(2023) 541 final

2023/0328 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti v súvislosti s prijatím rozhodnutia, ktorým sa stanovuje prahová hodnota pre odpadovú ortuť v súlade s článkom 11 ods. 2 uvedeného dohovoru

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Únie na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti (COP5) v súvislosti s plánovaným prijatím rozhodnutia, ktorým sa stanovujú prahové hodnoty pre odpad kontaminovaný ortuťou alebo zlúčeninami ortuti (ďalej len „odpad kontaminovaný ortuťou“) podľa článku 11 ods. 2 písm. c) uvedeného dohovoru.

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Minamatský dohovor o ortuti

Minamatský dohovor o ortuti (ďalej len „dohoda“)¹ je hlavným medzinárodným právnym rámcom zameraným na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia pred antropogénnymi emisiami a uvoľňovaním ortuti a jej zlúčenín do ovzdušia, vody a pôdy. Zaoberá sa celým životným cyklom ortuti od ťažby primárnej ortuti po zneškodňovanie odpadovej ortuti.

Dohoda nadobudla platnosť 16. augusta 2017.

Európska únia je zmluvnou stranou dohody, rovnako ako všetky jej členské štáty.

V článku 11 ods. 2 dohody sa stanovuje, že na účely tejto dohody „odpadová ortuť“ znamená látky alebo predmety, ktoré a) pozostávajú z ortuti či jej zlúčenín alebo b) ktoré obsahujú ortuť či jej zlúčeniny alebo c) sú kontaminované ortuťou či jej zlúčeninami, a to v množstve vyššom než sú prahové hodnoty, ktoré má stanoviť konferencia zmluvných strán, pričom sa tieto látky alebo predmety zneškodňujú alebo sú určené na zneškodnenie, alebo sa ich zneškodnenie vyžaduje na základe ustanovení vnútroštátneho práva alebo tejto dohody. V tomto ustanovení sa dodáva, že táto definícia pojmu „odpadová ortuť“ vylučuje ťažobný odpad (nadložia, odpadovú horninu a hlušinu), okrem ťažobného odpadu z primárnej ťažby ortuti, ktorý obsahuje ortuť alebo zlúčeniny ortuti v množstve nedosahujúcom prahové hodnoty, ktoré má stanoviť konferencia zmluvných strán.

V článku 11 ods. 3 dohody sa uvádza, že s odpadom, ktorý sa považuje za odpadovú ortuť podľa článku 11 ods. 2, sa musí nakladať environmentálne vhodným spôsobom. Konferencia zmluvných strán na svojom treťom zasadnutí (25. – 29. novembra 2019)² prijala rozhodnutie MC-3/5³, v ktorom sa stanovuje:

¹ Minamatský dohovor o ortuti (znenie a prílohy)

<https://mercuryconvention.org/en/documents/minamata-convention-mercury-text-and-annexes>.

² [Tretie zasadnutie konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti \(COP-3\), Ženeva, Švajčiarsko, 25. – 29. novembra 2019.](https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop3) <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop3>.

³ Rozhodnutie prijaté na tretej konferencii zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti – MC-3/5 – Prahové hodnoty pre odpadovú ortuť, 7. januára 2020, <https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/UNEP-MC-COP3-Dec5-MercuryWasteThresholds.EN.pdf>.

Na jednej strane sú všetky druhy odpadu, ktoré pozostávajú z ortuti alebo zlúčenín ortuti alebo obsahujú ortuť alebo zlúčeniny ortuti, „odpadovou ortuťou“ v zmysle článku 11 ods. 2 dohody bez ohľadu na ich obsah ortuti alebo jej zlúčenín. Pokiaľ ide o nadložia a odpadovú horninu z inej ako primárnej ťažby ortuti, netreba stanoviť prahové hodnoty, čo znamená, že patria do rozsahu pôsobnosti článku 11 dohody.

Na druhej strane, pokiaľ ide o odpady kontaminované ortuťou alebo jej zlúčeninami („odpady kontaminované ortuťou“), vrátane hlušiny z inej ako primárnej ťažby ortuti („banská hlušina“), a keďže zmluvné strany nedosiahli dohodu, má skupina technických expertov zriadená konferenciou zmluvných strán na jej druhom zasadnutí (19. – 23. novembra 2018)⁴ pokračovať v rokovaní o uplatniteľných prahových hodnotách počas obdobia medzi zasadnutiami, ktoré predchádza jej piatemu zasadnutiu.

2.2. Konferencia zmluvných strán

Konferencia zmluvných strán dohody vykonáva funkcie, ktoré jej boli pridelené dohodou, a na tento účel zváži a prijme okrem iného akékoľvek dodatočné opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na dosiahnutie cieľov dohody vrátane prijatia príslušných usmernení.

Podľa článku 28 dohody a rozhodnutia MC-1/1 o rokovačom poriadku⁵ prijatom konferenciou zmluvných strán na jej prvom zasadnutí (24. – 29. septembra 2017)⁶ má každá zmluvná strana jeden hlas. Únia si však ako organizácia regionálnej hospodárskej integrácie a v záležitostiach, ktoré patria do jej právomoci, uplatňuje svoje právo hlasovať počtom hlasov rovnajúcim sa počtu jej členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami dohody. Únia si nemôže uplatniť svoje hlasovacie právo, ak si svoje hlasovacie právo uplatní ktorýkoľvek z jej členských štátov a naopak.

2.3. Pripravovaný akt konferencie zmluvných strán

Skupina technických expertov zriadená podľa rozhodnutia MC-2/2⁷, ktorá získala rozšírené mandáty rozhodnutiami MC-3/5 a MC-4/6⁸, diskutovala o prahovej (-ých) hodnote (-ách) pre odpadovú ortuť, na ktorú sa vzťahuje článok 11 pododsek 2 písm. c). Po zvážení všetkých názorov členov, sa skupina dohodla, že konferencii zmluvných strán odporučí, aby stanovila

⁴ Druhé zasadnutie konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti (COP-2), Ženeva, Švajčiarsko, 19. – 23. novembra 2018 <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop2>.

⁵ Rozhodnutie prijaté na prvej konferencii zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti – MC-1/1: Rokovací poriadok, 22. novembra 2017, <https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/UNEP-MC-COP1-Dec1-RulesProcedure.EN.pdf>.

⁶ Prvé zasadnutie konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti (COP-2), Ženeva, Švajčiarsko, 24. – 29. septembra 2017, <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop1>.

⁷ Rozhodnutie prijaté na druhej konferencii zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti – MC-2/2: Prahové hodnoty pre odpadovú ortuť, 6. decembra 2018, <https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/UNEP-MC-COP2-Dec2-MercuryWasteThresholds.EN.pdf>.

⁸ Rozhodnutie prijaté na štvrtom zasadnutí konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti – MC-4/6: Prahové hodnoty pre odpadovú ortuť, 8. apríla 2022, <https://mercuryconvention.org/en/documents/mercury-waste-thresholds-1>.

prahovú hodnotu pre odpad kontaminovaný ortuťou, a predložila konferencii zmluvných strán tri možné prahové hodnoty. Skupina sa dohodla na ďalších odporúčaníach týkajúcich sa prahovej (-ých) hodnoty (-ôt).

Výsledkom uvedenej práce expertov v období medzi zasadnutiami bola osobitná správa, ktorú vypracoval sekretariát dohovoru⁹ a ktorá obsahuje odporúčania pre konferenciu zmluvných strán o prahových hodnotách odpadovej ortuti na zváženie a prípadné prijatie na COP5.

Odporúčania pre konferenciu zmluvných strán zahŕňajú stanovenie prahovej hodnoty [25] [15] [10] mg/kg celkovej koncentrácie ortuti pre odpad kontaminovaných ortuťou alebo zlúčeninami ortuti.

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ ZAUJAŤ V MENE ÚNIE

Navrhovanou pozíciou, ktorá sa má v mene Únie zaujať na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán, je podporiť prijatie pripravovaného aktu, ktorý je v súlade s *acquis* EÚ.

V skutočnosti sa pripravovaným aktom doplní rozhodnutie MC-3/5 tým, že sa bude zaoberať ďalšou kategóriou odpadovej ortuti, t. j. odpadom kontaminovaným ortuťou, preto je táto navrhovaná pozícia plne v súlade s pozíciou EÚ prijatou v súvislosti s COP3, ktorá slúžila k vypracovaniu tohto rozhodnutia a už sa zaoberala otázkou prahovej hodnoty pre takýto odpad. Odpadová ortuť je regulovaná na úrovni EÚ, najmä nariadením o ortuti¹⁰, rámcovou smernicou o odpade¹¹, smernicou o ťažobnom odpade¹² a rozhodnutím Komisie o európskom katalógu odpadov¹³.

Právne predpisy EÚ o odpadoch sa opierajú o kľúčovú povinnosť stanovenú v článkoch 13 a 17 smernice 2008/98/ES o odpade, podľa ktorej členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa nakladanie s odpadom vykonávalo bez ohrozovania zdravia ľudí a poškodzovania životného prostredia. Týmito ustanoveniami sa plní povinnosť nakladať s odpadovou ortuťou environmentálne vhodným spôsobom stanovená v článku 11 ods. 3 dohody.

EÚ zohrala kľúčovú úlohu pri príprave dohody vrátane jej ustanovení o odpadovej ortuti a experti EÚ významne prispeli k uvedeným diskusiám expertov medzi zasadnutiami, avšak *acquis* EÚ v oblasti odpadu ide nad rámec článku 11 dohody, keďže všetka odpadová ortuť uvedená v tomto ustanovení je regulovaná na úrovni EÚ a musí sa s ňou nakladať

⁹ UNEP/MC/WT.2/L.1 Návrh správy zo zasadnutia skupiny technických expertov o prahovej hodnote pre odpadovú ortuť, k dispozícii na adrese: https://mercuryconvention.org/sites/default/files/inline-files/2_L1_meeting_report_final.pdf.

¹⁰ Rozhodnutie Rady 94/904/ES, ktorým sa vydáva zoznam nebezpečných odpadov podľa článku 1 ods. 4 smernice Rady 91/689/EHS o nebezpečných odpadoch.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade.

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES z 15. marca 2006 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES.

¹³ Rozhodnutie komisie 2000/532/ES z 3. mája 2000 nahrádzajúce rozhodnutie 94/3/ES, ktorým sa vydáva zoznam odpadov podľa článku 1 písm. a) smernice Rady 75/442/EHS o odpadoch a rozhodnutie Rady 94/904/ES, ktorým sa vydáva zoznam nebezpečných odpadov podľa článku 1 ods. 4 smernice Rady 91/689/EHS o nebezpečných odpadoch.

environmentálne vhodným spôsobom bez ohľadu na obsah ortuti alebo zlúčenín ortuti v takomto odpade.

Pozícia Únie je potrebná, keďže po prijatí dohody musia jej zmluvné strany pripravovaný akt vykonávať. Pokiaľ ide o tri navrhované hodnoty, EÚ by sa mala usilovať o dosiahnutie dohody o jednej hodnote, ktorá sa má prijať na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán. EÚ môže preukázať flexibilitu v prípade konečnej hodnoty.

4. PRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Procesnoprávny základ

4.1.1. Zásady

V článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovujú rozhodnutia, ktorými sa určujú „pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej dohody.“

Pojem „akty s právnymi účinkami“ zahŕňa akty, ktoré majú právne účinky na základe pravidiel medzinárodného práva, ktorým sa riadi predmetný orgán. Zahŕňa aj nástroje, ktoré nemajú záväzný účinok podľa medzinárodného práva, ale „môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnej úpravy prijatej normotvorcom EÚ“¹⁴.

4.1.2. Uplatnenie na tento prípad

Konferencia zmluvných strán je orgán zriadený dohodou, konkrétne Minamatským dohovorom o ortuti.

Pripravovaný akt, ktorý má konferencia zmluvných strán prijať, predstavuje akt s právnymi účinkami, pretože zmluvné strany dohody musia prijať opatrenia na zaistenie jeho vykonávania a dodržiavania.

Pripravovaným aktom sa nedopĺňa ani nemení inštitucionálny rámec dohody. Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

4.2. Hmotnoprávny základ

¹⁴ Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

4.2.1. *Zásady*

Hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu, v súvislosti s ktorým sa zaujíma pozícia v mene Únie. Ak pripravovaný akt sleduje dva ciele alebo obsahuje dve zložky a ak jeden z týchto cieľov alebo jednu z týchto zložiek možno určiť ako hlavnú, zatiaľ čo druhý cieľ alebo druhá zložka je len vedľajšia, rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ musí byť založené na jedinom hmotnoprávnom základe, a to na tom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka.

4.2.2. *Uplatnenie na tento prípad*

Hlavný cieľ a obsah pripravovaného aktu sa týkajú oblasti životného prostredia. Hmotnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 192 ods. 1 ZFEÚ.

4.3. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mal byť článok 192 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán Minamatského dohovoru o ortuti v súvislosti s prijatím rozhodnutia, ktorým sa stanovuje prahová hodnota pre odpadovú ortuť v súlade s článkom 11 ods. 2 uvedeného dohovoru

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1 v spojení s jej článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Minamatský dohovor o ortuti¹⁵ (ďalej len „dohoda“) bol uzavretý Úniou rozhodnutím Rady (EÚ) 2017/939¹⁶ a nadobudol platnosť 16. augusta 2017.
- (2) V súlade s rozhodnutím MC-1/1 o rokovacom poriadku, ktorý prijala konferencia zmluvných strán dohody (ďalej len „konferencia zmluvných strán“) na svojom prvom zasadnutí, zmluvné strany vynaložia maximálne úsilie na dosiahnutie dohody o všetkých podstatných záležitostiach formou konsenzu.
- (3) Konferencia zmluvných strán dohody na svojom treťom zasadnutí 25. – 29. novembra 2019 prijala rozhodnutie MC-3/5, ktorým sa stanovujú prahové hodnoty pre odpad pozostávajúci z ortuti alebo jej zlúčenín alebo obsahujúci ortuť alebo zlúčeniny ortuti, ako sa uvádza v článku 11 ods. 2 dohody, a v ktorom sa od skupiny technických expertov zriadenej konferenciou zmluvných strán na jej druhom zasadnutí 19. – 23. novembra 2018 vyžaduje, aby navrhla prahové hodnoty pre odpad kontaminovaný ortuťou alebo jej zlúčeninami (ďalej len „odpad kontaminovaný ortuťou“) vrátane hlušiny z inej ako primárnej ťažby ortuti.
- (4) Konferencia zmluvných strán počas druhej časti štvrtého zasadnutia 21. – 25. 2022 marca nemohla prijať rozhodnutie o prahových hodnotách pre odpad kontaminovaný ortuťou, ako sa uvádza v článku 11 ods. 2 písm. c) dohody. V rozhodnutí MC-4/6 sa skôr od skupiny technických expertov vyžadovalo, aby pokračovali vo svojej práci predovšetkým elektronickými prostriedkami a aby usporiadala jedno dostatočne dlhé stretnutie s cieľom prediskutovať odpadovú ortuť, na ktorú sa vzťahuje článok 11 ods.

¹⁵ Overená kópia Minamatského dohovoru o ortuti je dostupná na: <https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf>.

¹⁶ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/939 z 11. mája 2017 o uzavretí Minamatského dohovoru o ortuti v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 142, 2.6.2017, s. 4).

2 písm. c), za predpokladu dostupnosti zdrojov, a aby o svojej práci podala správu na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán.

- (5) Je vhodné stanoviť pozíciu, ktorá sa má na konferencii zmluvných strán zaujať v mene Únie, pretože toto navrhované rozhodnutie bude mať v prípade schválenia právne účinky, keďže zmluvné strany dohody budú musieť prijať opatrenia na jeho vykonávanie na vnútroštátnej a/alebo regionálnej úrovni.
- (6) Únia významne prispela k príprave ustanovení o odpade v tejto dohode a k práci expertov v období medzi zasadnutiami, ktorá sa začala na základe rozhodnutia MC-3/5 a ktorá viedla k odporúčaniam; keďže *acquis* Únie už vyžaduje, aby sa so všetkou odpadovou ortuťou uvedenou v článku 11 ods. 2, vrátane odpadu kontaminovaného ortuťou, dohody nakladalo bez toho, aby bolo ohrozené ľudské zdravie a poškodené životné prostredie bez ohľadu na obsah ortuti.
- (7) Únia by mala podporiť prijatie len takého rozhodnutia konferencie zmluvných strán, ktoré je v súlade s *acquis* Únie,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozíciou, ktorá sa má zaujať v mene Únie na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán dohody, sa má podporiť prijatie rozhodnutia o prahových hodnotách pre odpad kontaminovaný ortuťou, ktoré je v súlade s *acquis* Únie.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Komisii.

V Bruseli

Za Radu
predsedníčka/predseda